

men det er dog vist, at man fra den Side, hvorfra man overhovedet opfatter det som en Ulighed og Ubillighed, at Seminaristernes Examen holdes sondret fra Privatisternes Examen, vil opfatte det som en endnu større og føleligere Ulighed og Ubillighed, at Lærerne examinere deres egne Disciple jevnledes med de andre Examinander, idet de da ikke kunne andet end paavirkes af flere Hensyn, der maae frembringe et forskjelligt Indtryk for de forskjellige Examinanders Vedkommende. Det tredie Endringsforslag, som jeg vilde berøre, og som ligeledes frembringer et Brud paa Lighedsprincipet, er Forslaget under Nr. 7. Det er jo ingenlunde min Opgave at forsvare Lovforslaget i den Form, hvori det er indkommet her i Thinget; men jeg troer at burde fremhæve, at den Hovedtanke, der har ligget til Grund for den Bestemmelse i § 3, at Examinanderne skulle examineres i Hold efter Bogslaffølgen af deres Esternavne, atter har været Lighedsprincipet. Opgaven var den, at man ikke vilde have Eleverne fra de kongelige Seminarier og fra private Seminarier og Privatisterne examinerede for sig, men at man netop vilde have dem blandede mellem hverandre. Man har, om muligt, villet opnaae det Samme som ved den skriftlige Examen, og som kan opnaaes ved den, nemlig at Examinatorerne ikke vide, hvem de examinere. — Naar jeg nu imidlertid alligevel har meent at burde tiltræde de omtalte tre Endringsforslag, da er det netop, fordi det Lighedsprincip, hvorfra hele Lovforslaget er udgaaet, ikke har nogen Betydning for mig, og fordi jeg anseer det for fuldstændigt umuligt at gennemføre det ved den mundtlige Examen. Havde jeg havt nogen Tvivl for i saa Henseende, maatte Sagen i alt Fald nu staae klart for mig efter det Resultat, hvortil Udvalget, og navnlig dets to kjøbenhavnske Medlemmer, er kommet, idet det netop paa væsentlige Punkter har bragt Ulighed ind, hvor det andet Thing havde indført Lighed. Vi maae nemlig da være berettigede til at spørge: „Naar det praktisk viser sig, at man ikke kan gennemføre Ligheden, er det saa rigtig væsentligt for en saadan Ligheds Skyld at forandre den hidtilværende Ordning, der ikke i og for sig bliver væsentligt angreben.“ Thi det

maa vi jo dog erindre, at Hovedangrebet ikke er rettet imod den bestaaende Tilstand ved Seminarierne, men imod den Ulighed, der bestaaer for dem, der blive dimitterede fra Seminarierne, og de privat Dimitterede. Jeg skal ikke her gaae nærmere ind paa Spørgsmaalet om Lærefrihedens Betydning, og hvad dermed staaer i Forbindelse; thi jeg føler vel, at det ikke vil blive mig, der vil faae nogen Indflydelse paa Sagens Afgjørelse, men at den vil komme til at afhænge af, hvorledes den høitærede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet udtaler sig, idet det er klart og ligefrem fremgaaer af Udvalgets Betænkning, at de to Medlemmer af Udvalget kun vilde støtte Lovforslaget, forsaavidt Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet vil tiltræde og tilegne sig det. Jeg tilstaaer, at jeg ikke har kunnet forstaae den høitærede Ministers Udtalelser i det andet Thing saaledes, at han kan siges at „tiltræde eller tilegne sig Lovforslaget“, eller kan fatte, at de give nogen Anledning for os til at troe, at han nu vil tiltræde eller tilegne sig Lovforslaget. Jeg har ikke kunnet forstaae den høitærede Ministers Udtalelser anderledes, end at han betragtede Lovforslaget som et Onde, men ikke som noget stort Onde, at han meente, at dette Onde ikke var større, end at han, hvis der viste sig en gennemgaaende Stemning for det, vilde kunne gaae ind derpaa.

Et af de Momenter, der væsentligst have gjort sig gjældende i denne Sag, er Opinionen. Jeg skal nu gjerne indrømme, at der for Dieblirket findes en ikke ringe Opinion imod hele Examensforholdet, som det for Tiden er ordnet, men jeg troer derhos, at det er vor og ikke mindst dette Things Opgave at mindes, at Folkets Røst vel til en vis Grad er Guds Røst; men at den ogsaa kun er det til en vis Grad, og at vi altsaa bør prøve omhyggeligt, hvad der er det Sande og Berettigede i et vist Omdømme, og at vi derefter bør rette det, som vi føle er feilagtigt, men at vi ikke bør lade os lede af Omdømmet til ikke blot at rette Feilene, men til ogsaa at rette det Rigtige med. Det er klart, at der er kommet nogle Ubilligheder frem i Tidens Løb i dette Forhold, men de ere komne frem paa en ganske naturlig Maade som en Følge af, at Seminarierne fra